

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ

PROJECT

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821
ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΜΑΤΙΑ
ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΜΜΙΤΕΧΝΩΝ

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΔΙΑΣΕΠΙΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821 ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗ

ΣΤΟΧΟΙ

Στόχοι του εκπαιδευτικού σεναρίου
είναι οι μαθητές:

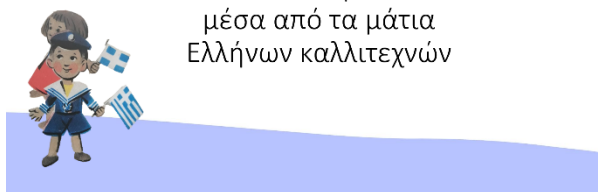
- ✓ Να γνωρίσουν σπουδαίους Έλληνες καλλιτέχνες.
- ✓ Να γνωρίσουν τα έργα τους και τον τρόπο που αποτύπωσαν στιγμές, πρόσωπα και γεγονότα της Επανάστασης.
- ✓ Να δουλέψουν δημιουργικά και να καλλιεργήσουν δεξιότητες παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου.
- ✓ Να αγαπήσουν την Ελλάδα και την ιστορία της.
- ✓ Να ψυχαγωγηθούν.

Η Επανάσταση του 1821 μέσα από τα μάτια Ελλήνων καλλιτεχνών

📺 Προβολή παρουσίασης «Η Επανάσταση του 1821 μέσα από τα μάτια Ελλήνων καλλιτεχνών»: <https://ekedisy.gr/wp-content/uploads/2021/09/Η-Επανάσταση-του-1821-μέσα-από-τα-μάτια-Ελλήνων-καλλιτεχνών.pdf>

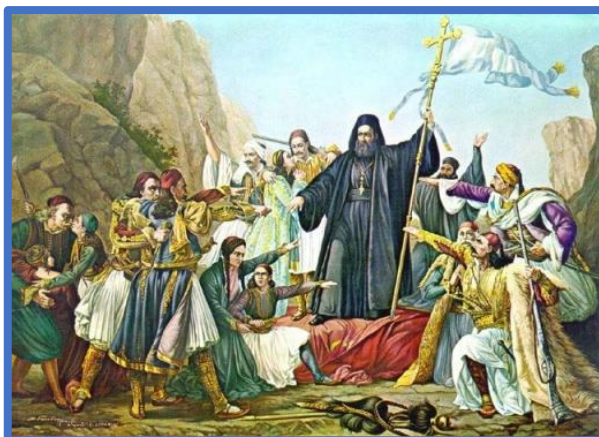
Η Επανάσταση του 1821
μέσα από τα μάτια
Ελλήνων καλλιτεχνών

Διονύσιος Τσόκος

Ο Διονύσιος Τσόκος (Ζάκυνθος, 1814 ή 1820 – Αθήνα, 1862) ήταν ένας από τους πρώτους εθνικούς ζωγράφους της ελεύθερης Ελλάδας. Γεννήθηκε στη Ζάκυνθο γύρω στα 1820.

Εκεί πήρε και τα πρώτα μαθήματα ζωγραφικής ενώ αργότερα πήγε στη Βενετία και σπούδασε στην Ακαδημία Καλών Τεχνών της πόλης με καθηγητή τον Ιταλό *Λουδοβίκο Λιππαρίνι* (*Ludovico Lipparini*) ο οποίος ζωγράφισε και αυτός έργα με θέμα από την Επανάσταση.

Λουδοβίκο Λιππαρίνι, «Ο Παλαιών Πατρών Γερμανός υψώνει τη σημαία τής Ανεξαρτησίας»

Επηρεασμένος από τον καθηγητή του και εμπνευσμένος από τα πατριωτικά του αισθήματα ζωγράφισε μια σειρά από έργα σχετιζόμενα με την Ελληνική Επανάσταση του 1821 όπως Η **Φυγή από την Πάργα** (1849), **Ο όρκος των Φιλικών** (1849), **Η δολοφονία του Καποδίστρια** (1850), κ.ά. Ζωγράφισε, ακόμα, μετά από παραγγελία και πολλά ιστορικά πρόσωπα.

Λίγα χρόνια πριν από τον θάνατό του, ανέλαβε έπειτα από παραγγελία της ελληνικής κυβέρνησης να ζωγραφίσει πορträιτα των αγωνιστών της Επανάστασης, όμως ο θάνατος του το 1862 δεν του επέτρεψε να ολοκληρώσει το έργο του.

Το έργο του - κυρίως θέματα από την Επανάσταση του 1821, προσωπογραφίες και αγιογραφίες - συνδυάζει στοιχεία ακαδημαϊσμού (δηλαδή πιο αυστηρή απεικόνιση) χωρίς να απουσιάζουν στοιχεία της Επτανησιακής Σχολής ενώ είναι εμφανής η τάση εξιδανίκευσης.

Στα έργα του που αφορούν την Επανάσταση είναι έντονη περισσότερο η προσωπική συγκίνηση ενώ παρά την ύπαρξή της, η ηρωική διάθεση υπάρχει σε μικρότερη κλίμακα.

Τι είναι η προσωπογραφία;

Η προσωπογραφία ως αυτοσκοπός, σε αντίθεση με τη γενικότητα της ζωγραφικής, είναι κατά κύριο λόγο η εύστοχη απεικόνιση ενός προσώπου σε ζωγραφικό πίνακα, σε φωτογραφία, ή με τη γλυπτική, ή άλλη μορφή τέχνης, αλλά παράλληλα και η απεικόνιση της προσωπικότητας, των συναισθημάτων και του ψυχικού κόσμου του προσώπου που απεικονίζεται όπως το αντιλαμβάνεται ο δημιουργός.

Φύλλο εργασίας: Προσωπογραφία <https://bit.ly/3A3mdD3>

Φύλλο εργασίας: Ομοιότητες και διαφορές - Θεόφιλος και Τσόκος
<https://bit.ly/3A2XEWU>

★ Ο θάνατος του Μάρκου Μπότσαρη

Διονύσιος Τσόκος, «Ο θάνατος του Μάρκου Μπότσαρη»

Ένα από τα πιο σημαντικά έργα του Τσόκου είναι ο θάνατος του Μάρκου Μπότσαρη.

Μετά την καταστροφή στη μάχη του Πέτα, στις 4 Ιουλίου του 1822, μέρος των αποδεκατισμένων ελληνικών δυνάμεων κατάφερε να φτάσει στο Μεσολόγγι και βάλθηκε να το οχυρώνει, ώστε να καθυστερήσουν οι Τούρκοι πολιορκώντας το.

Η ελληνική επαναστατική Κυβέρνηση, για ν' αντιμετωπίσει την κρίσιμη κατάσταση, διόρισε στρατηγό τον Μάρκο Μπότσαρη, ο οποίος καταγόταν από ονομαστή οικογένεια του Σουλίου. Ο Μπότσαρης, στα τέλη του φθινοπώρου του 1822 ήρθε σ' επαφή με τον Τούρκο πασά Ομέρ Βρυώνη, που πολιορκούσε το Μεσολόγγι και άρχισε διαπραγματεύσεις μαζί του για την παράδοση της πόλης. Κέρδισε έτσι χρόνο, αναγκάζοντας τα οθωμανικά στρατεύματα όταν ήρθε ο χειμώνας να αποχωρήσουν προσωρινά.

Το καλοκαίρι του 1823 ο Σουλτάνος έστειλε στη Στερεά Ελλάδα τον Μουσταφά Πασά με πολυάριθμο στρατό και στόχο την άλωση του Μεσολογγίου. Οι τουρκικές δυνάμεις στρατοπέδευαν στη θέση Κεφαλόβρυσο, κοντά στο Καρπενήσι. Την ίδια στιγμή οι Έλληνες οπλαρχηγοί ήταν διχασμένοι μεταξύ τους για την αρχιστρατηγία.

Μπροστά στον κίνδυνο που τους απειλούσε, ο Μπότσαρης κάλεσε τους οπλαρχηγούς να συμφιλιωθούν και ενωμένοι ν' απωθήσουν τους Τούρκους. Δίνοντας ο ίδιος το παράδειγμα, έσκισε το δίπλωμα της στρατηγίας του και τη νύχτα στις 8 Αυγούστου του 1823 έκανε αιφνιδιαστική επίθεση (γιουρούσι) στο οθωμανικό στρατόπεδο με λιγοστούς Σουλιώτες και γυμνές σπάθες.

Κατά τη διάρκεια όμως της επίθεσης ο Μπότσαρης έπεσε νεκρός από ένα εχθρικό βόλι και μεταφέρθηκε από παλικάρια του στο Μεσολόγγι, όπου και τάφηκε με τιμές. Στη μάχη αυτή οι Σουλιώτες εξόντωσαν εκατοντάδες Οθωμανούς στρατιώτες και κέρδισαν πολλά λάφυρα, επιβεβαιώνοντας τη φήμη τους ως γενναίων και αδάμαστων πολεμιστών. Η μάχη στο Κεφαλόβρυσο θεωρείται ως το σημαντικότερο πολεμικό γεγονός στη διάρκεια του 1823 στην περιοχή της Στερεάς Ελλάδας. Ωστόσο,

έναν από τους γενναιότερους και τιμιότερους αγωνιστές της Επανάστασης, ο Μάρκος Μπότσαρης, είχε θυσιαστεί στον αγώνα για την ελευθερία.

(Από το βιβλίο Ιστορίας της ΣΤ τάξης)

Φύλλο εργασίας: Ο θάνατος του Μ. Μπότσαρη <https://bit.ly/3A8UI00>

Δείτε το έργο του «Φυγή από την Πάτρα» στην ιστοσελίδα της Εθνικής Πινακοθήκης. Δοκιμάστε να ανακαλύψετε τις λεπτομέρειες του πίνακα κάνοντας zoom στο πλαίσιο αριστερά: <https://www.nationalgallery.gr/el/sulloges/collection/sulloges/i-phugi-apo-tin-patra.html>

Πολλά διάσημα έργα τέχνης όπως και «Ο όρκος των Φιλικών» του Δ. Τσόκου έγιναν γραμματόσημα.

Φύλλο εργασίας: Δημιουργώ το δικό μου γραμματόσημο <https://bit.ly/3A44ADj>

Διονύσιος Τσόκος, «Η φυγή από την Πάργα»

Παίξτε ένα ψηφιακό παζλ:

<https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=32223c7caa70>

Θεόδωρος Βρυζάκης

Ο Θεόδωρος Π. Βρυζάκης (1814 –1878) ήταν ένας από τους κορυφαίους Έλληνες ζωγράφους του 19ου αιώνα και ο θεμελιωτής της «Σχολής του Μονάχου».

Γεννήθηκε στη Θήβα το 1814, επτά χρόνια πριν από την κήρυξη της Επανάστασης του 1821. Ο πατέρας του κρεμάστηκε από τους Τούρκους με την έναρξη της Επανάστασης. Ο ίδιος μαζί με τον αδελφό του στάλθηκαν στην Αίγινα στο ορφανοτροφείο που είχε ιδρύσει ο Καποδίστριας για τα ορφανά του πολέμου. Από εκεί στάλθηκε στη Γερμανία και σπούδασε στο *Πανελλήνιον*, ένα σχολείο που είχε ιδρύσει ο Λουδοβίκος ο Α΄, πατέρας του Όθωνα, για τα παιδιά των αγωνιστών της Επανάστασης.

Έδειξε από πολύ νωρίς την κλίση του στη ζωγραφική και παρακολούθησε μαθήματα στην Ακαδημία Καλών Τεχνών στο Μόναχο. Εκεί έζησε μέχρι τον θάνατό του. Κηδεύτηκε στο Α΄ Νεκροταφείο του Μονάχου και με τη διαθήκη του άφησε όλα του τα έργα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Τα έργα του Βρυζάκη ανήκουν στους Έλληνες ρομαντικούς ζωγράφους του 19ου αιώνα. Οι περισσότεροι από τους ζωγράφους αυτούς σπούδασαν στη Γερμανία και δημιούργησαν τη λεγόμενη «**Σχολή του Μονάχου**».

Οι ελαιογραφίες του — όλες σχεδόν με θέματα ελληνικά — χαρακτηρίζονται από το ύφος των Δυτικοευρωπαίων ρομαντικών ζωγράφων του 19ου αιώνα. Στον 20ό αιώνα η αντίδραση κατά του ρομαντισμού οδήγησε πολλούς επικριτές του συγκεκριμένου ρεύματος να καταγγείλουν το ύφος του ως «πομπώδες», όμως μια εξίσου μεγάλη μερίδα το αξιολογεί θετικά ως «πληθωρικό».

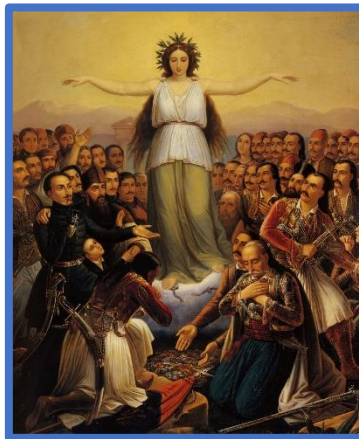
Στην εποχή τους, τα έργα του Βρυζάκη είχαν μεγάλη ζήτηση ως ζωντανές και πιστές αναπαραστάσεις της ελληνικής ιστορίας. Μερικά μάλιστα από αυτά τα έργα έγιναν από νωρίς ευρύτερα γνωστά στο κοινό χάρη στις λιθογραφίες και άλλου είδους αναπαραγωγές.

? **Ξέρεις ότι;**

- ★ Τον πίνακά του «**Η Έξοδος του Μεσολογγίου**» ο Βρυζάκης τον αντέγραψε τουλάχιστον δύο φορές;

- ★ Δύο από αυτούς τους πρωτότυπους πίνακες καταστράφηκαν στην μεγάλη πυρκαγιά του Μεσολογγίου το 1929 ενώ ένα τρίτο πρωτότυπο διασώζεται στην Εθνική Πινακοθήκη;
- ★ Ξέρεις ότι στον Πίνακα «**Η Ελλάς Ευγνωμονούσα**» διακρίνονται οι πρωτεργάτες της Επανάστασης, οι πρόδρομοι Ρήγας Φεραίος, Αδαμάντιος Κοραής, Αλέξανδρος Υψηλάντης, Μιχαήλ Σούτζος, οι γενναίοι αγωνιστές Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, Γεώργιος Καραϊσκάκης, Οδυσσέας Ανδρούτσος, οι ήρωες των ναυτικών αγώνων Κωνσταντίνος Κανάρης, Ανδρέας Μιαούλης, Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα;

- ★ Ξέρεις ότι για τον ίδιο πίνακα ο Βρυζάκης χρησιμοποίησε τις προσωπογραφίες που είχε σχεδιάσει ένας άλλος Γερμανός ζωγράφος πολύ γνωστός ο Krazeisen;

Οπτικοακουστικό υλικό:

- Δείτε τη ζωή του Βρυζάκη από το αρχείο της ΕΡΤ <https://archive.ert.gr/24817/>
- Το στρατόπεδο του Καραϊσκάκη, Σχολιασμός του Πίνακα από τη Διευθύντρια της Εθνικής Πινακοθήκης <https://www.facebook.com/watch/?v=151085773222974>
- Δείτε το έργο του «Η Ελλάς Ευγνωμονούσα» στην ιστοσελίδα της Εθνικής Πινακοθήκης δοκιμάστε να ανακαλύψετε τις λεπτομέρειες του πίνακα κάνοντας zoom στο πλαίσιο αριστερά <https://www.nationalgallery.gr/el/zographikh-monimikthesi/painting/ta-hronia-tis-basileias-tou-othona/istoriki-zographiki/i-ellas-eugnomonousa.html>
- Στη συνέχεια δείτε το φύλλο εργασίας και αντιστοιχίστε τα πρόσωπα του πίνακα <https://bit.ly/3lelhVa>
- Φύλλο εργασίας: Η Ελλάς Ευγνωμονούσα <https://bit.ly/3kohlmK>
- Αναπαραστήστε τον πίνακα «Η Ελλάς Ευγνωμονούσα». Δημιουργήστε παγωμένες εικόνες όπως στις φωτογραφίες από τη Δημοτική Πινακοθήκη Θεσσαλονίκης που θα δείτε παρακάτω. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ρούχα και αντικείμενα που θα βρείτε στο σπίτι σας.

- Φύλλο εργασίας: Η έξοδος του Μεσολογγίου <https://bit.ly/3Cvset9>
- Φύλλο εργασίας: Δερβενάκια <https://bit.ly/3nq5rdY>
- Φύλλο εργασίας: Πριν και μετά <https://bit.ly/3nkv7IZ>
- Φύλλο εργασίας: Πολεμιστές <https://bit.ly/3k2CanJ>
- Παίξτε το ψηφιακό παιχνίδι «Οι τίτλοι μπερδεύτηκαν»: <https://learningapps.org/watch?v=pjbaydrsk21>

Νικόλαος Γύζης

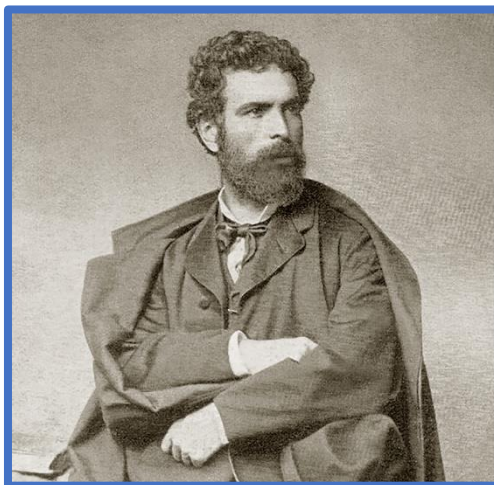
Ο Νικόλαος Γύζης (1842–1901) ήταν ένας από τους πιο σημαντικούς Έλληνες ζωγράφους του 19ου αιώνα της λεγόμενης «**Σχολής του Μονάχου**».

Ο Νικόλαος Γύζης γεννήθηκε το 1842 στο Σκλαβοχώρι της Τήνου και ήταν ένα από τα πέντε παιδιά του Ονούφριου και της Μαργαρίτας. Ο πατέρας του αγωνιζόταν να συντηρήσει την πολυμελή οικογένεια με την καλλιέργεια της γης και την τέχνη της ξυλουργικής, μέχρι που αποφάσισε να αναζητήσει μια καλύτερη ζωή στη νεαρή τότε πρωτεύουσα.

Το 1850, η οικογένεια Γύζη εγκαταστάθηκε στην Αθήνα. Εκεί οργάνωσε ο Ονούφριος και εργαστήριο ξυλουργικής, το οποίο χρησίμευσε και στον γιο του σαν πρώτο ατελιέ.

Ο Γύζης στη συνέχεια πήγε με υποτροφία στο Μόναχο και εκεί συνέχισε τις σπουδές του στην Ακαδημία του Μονάχου όπου έγινε και βοηθός καθηγητής και αργότερα τακτικός καθηγητής.

Διακρίθηκε σε όλα τα χρόνια των σπουδών του και πήρε τα πρώτα βραβεία στην ξυλογραφία, τη ζωγραφική και τη χαλκογραφία.

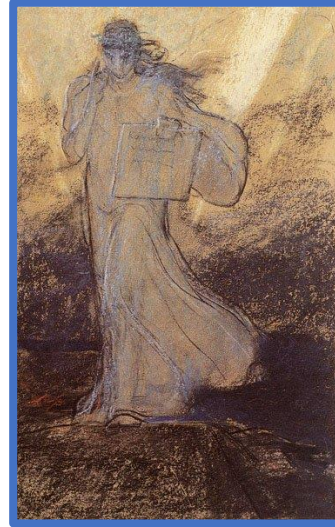

Τι είναι η Σχολή του Μονάχου;

Η Σχολή του Μονάχου, ή αλλιώς ακαδημαϊκός ρεαλισμός, αποτελεί το πλέον σημαντικό εικαστικό κίνημα στην Ελλάδα του 19ου αιώνα, με έντονες επιρροές από την Βασιλική Ακαδημία Καλών Τεχνών του Μονάχου και το ομώνυμο καλλιτεχνικό ρεύμα της Γερμανίας. Το έργο των ζωγράφων της Σχολής του Μονάχου διακρίνεται για την άριστη τεχνική στην χρήση των χρωμάτων σε βάρος της εκφραστικότητας.

? Ξέρεις ότι;

- ★ Ο Γύζης είχε ζωγραφίσει δύο φορές τον Πίνακα με τον τίτλο «**Δόξα**» αλλά ο ένας χάθηκε;

Οπτικοακουστικό υλικό:

- Δείτε τη ζωή του Νικολάου Γύζη <https://youtu.be/5MSBEpXUIhU>
- Νικόλαος Γύζης από τα αρχεία της ΕΡΤ <https://youtu.be/UCMW3qLUYoo>

- Φύλλο εργασίας: Κρυφό Σχολειό, Ν. Γύζης <https://bit.ly/2XcP49J>
- Φύλλο εργασίας: Ποίηση και ζωγραφική <https://bit.ly/3ntwGV6>
- Παίξε το ψηφιακό παιχνίδι «Τα έργα μπερδεύτηκαν»:
<https://learningapps.org/watch?v=pq299v4i521>

Παναγιώτης Ζωγράφος

Ο **στρατηγός Μακρυγιάννης** έμαθε γράμματα σε μεγάλη ηλικία για να γράψει τα απομνημονεύματά του. Πίστευε όμως, ότι εκτός από τον γραπτό λόγο, χρειάζονταν και εικόνες, αφού το μεγαλύτερο μέρος των Ελλήνων ήταν αγράμματοι. Βρήκε λοιπόν έναν άλλο τρόπο για να τους θυμίζει τα έργα και τις ημέρες της επανάστασης. Τις εικόνες!!!

Κάλεσε λοιπόν τον Παναγιώτη Ζωγράφο για να εικονογραφήσουν τις μεγάλες στιγμές της ελληνικής επανάστασης του 1821. Ο Παναγιώτης φιλοτέχνησε εικοσιπέντε πίνακες. Οκτώ από αυτούς βρίσκονται στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.

Ιωάννης Μακρυγιάννης

Ιωάννης Μακρυγιάννης, ήταν γιος της Βασιλικής και του Δημητρίου. Ο πατέρας του σκοτώθηκε στον διωγμό των κλεφτών και αναγκάστηκε να δουλεύει από πολύ μικρός.

Μυήθηκε στην Φιλική Εταιρεία και πήρε μέρος σε πάρα πολλές μάχες όπως στην πολιορκία της Ακρόπολης. Διακρίθηκε στη μάχη των Μύλων αποκρούοντας τον στρατό του Ιμπραήμ. Μετά την απελευθέρωση για πολλά χρόνια εκλεγόταν δημοτικός σύμβουλος στην Αθήνα. Κατηγορήθηκε, όμως, ότι σχεδίαζε τη δολοφονία του Όθωνα και καταδικάστηκε σε θάνατο. Κλείστηκε στη φυλακή και ευτυχώς του έδωσαν χάρη και αποφυλακίστηκε.

Παναγιώτης Ζωγράφος

Ο Παναγιώτης Ζωγράφος (1800 - ...) ήταν Έλληνας ζωγράφος και αγωνιστής του 1821, ο οποίος αποτελεί θρύλο για την ελληνική τέχνη χάρη στη συνεργασία του με τον Ιωάννη Μακρυγιάννη. Ήταν αυτοδίδακτος λαϊκός ζωγράφος, αγιογράφος της μεταβυζαντινής λαϊκής παράδοσης και ως αγωνιστής είχε δει με τα ίδια του τα μάτια όλα αυτά που ο Μακρυγιάννης του ανέθετε να περιγράψει.

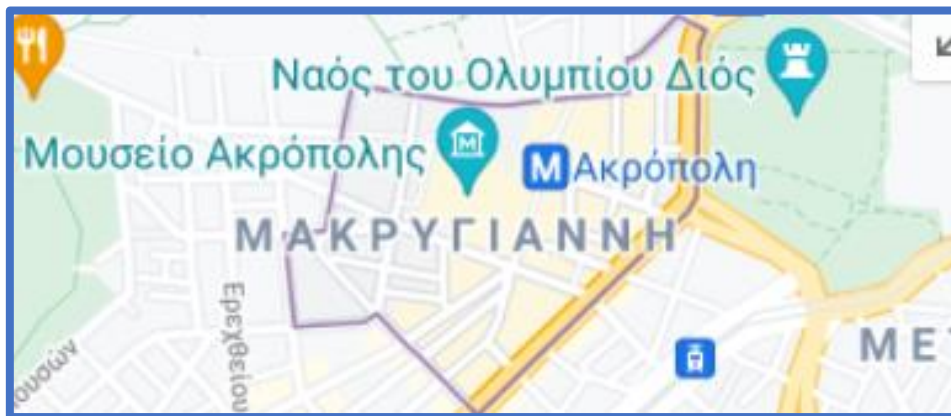
? Ξέρεις ότι;

- ★ Ο Παναγιώτης Ζωγράφος ήταν ένας λαϊκός καλλιτέχνης που ξεκίνησε κάνοντας αιογραφίες;
- ★ Ο στρατηγός Μακρυγιάννης έμαθε γράμματα στα γράματά του προκειμένου να γράψει τα απομνημονεύματά του, ένα σπουδαίο έργο της ελληνικής ιστορίας;
- ★ Ο Μακρυγιάννης στην αρχή είχε συνεργαστεί με έναν ευρωπαίο ζωγράφο αλλά σύντομα κατάλαβε ότι η τεχνική της ευρωπαϊκής ζωγραφικής δεν εξυπηρετούσε τον στόχο του καθώς ήταν μακριά από το ελληνικό συναίσθημα;

Να πώς περιγράφει το περιστατικό ο ίδιος ο Μακρυγιάννης

«Πήρα ένα ζωγράφο Φράγκο και τον πλέρωσα κι έφυγε. Αφού έδιωξα αυτόν τον ζωγράφο, έστειλα κι έφεραν από την Σπάρτη έναν αγωνιστή, Παναγιώτη Ζωγράφο τον έλεγαν. Έφερα αυτόν και μιλήσαμε και συμφωνήσαμε το κάθε κάδρον την τιμήν του. Κι έστειλε κι έφερε και δυο του παιδιά. Και τους είχα εις το σπίτι μου όταν εργάζονταν. Κι αυτό άρχισε από το 1836 και τέλειωσε το 1839»....

- ★ Σε κάθε έργο του Ζωγράφου, στο κάτω μέρος του υπήρχε η λεπτομερής περιγραφή του κάθε γεγονότος από τον ίδιο τον Στρατηγό Μακρυγιάννη;
- ★ Στην Αθήνα υπάρχει η περιοχή Μακρυγιάννη που πήρα την ονομασία γιατί έμεινε εκεί ο Μακρυγιάννης;

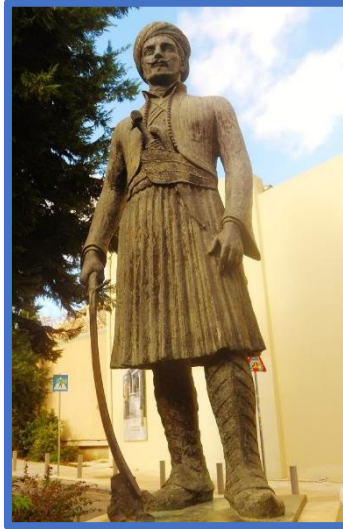

★ Μικρή ιστορία

Πώς πήρε το όνομα Μακρυγιάννης;

Μεγαλώνοντας το παιδί (Μακρυγιάννης), κινούσε γύρω του τον θαυμασμό για το ωραίο του πρόσωπο και το κυπαρισσένιο του κορμί. Είχε ψηλό μπόι. Γι' αυτό με τον καιρό, δεν τον έλεγαν Γιάννη αλλά Μακρυγιάννη. Και το όνομα αυτό του έμεινε. Το επίθετο του πατέρα του ήταν Τριανταφύλλου. Αλλά κανένας δεν το ανέφερε. Όνομα και επίθετο γι' αυτόν ήταν ένα : Μακρυγιάννης.

Ο Μακρυγιάννης στάθηκε, αληθινά, ένας μεγάλος, θεόρατος Γιάννης. Μεγάλος και θεόρατος όχι μονάχα στο σωματικό ανάστημα. Αλλά και σαν ήρωας του Εικοσιένα. (Μουστάκη, Β. Μακρυγιάννης Το λιοντάρι της Ρούμελης. Αθήνα: Παπαδημητρίου, Από τις Συλλογές του Μουσείου Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης)

Στιγμές από την Πολιορκία της Ακρόπολης

Στα «Απομνημονεύματα» του ο Μακρυγιάννης περιγράφει κάποιες στιγμές στην Ακρόπολη, που την πολιορκεί ο Κιουταχής, τον Σεπτέμβριο του 1826. Διοικητής στην Ακρόπολη ήταν ο Γκούρας. Σε κάποια ανάπαυλα του αγώνα κάθισαν να φάνε μαζί. Αφού έφαγαν και ήπιαν ο Γκούρας τον παρακάλεσε να παίξει τον ταμπουρά* του και να τραγουδήσει κάτι καθώς είχε καιρό να το κάνει. Ο Μακρυγιάννης τραγουδούσε καλά.

Τότε είπε το εξής τραγούδι:

Ο ήλιος εβασίλεψε Έλληνά μου,
βασίλεψε και το φεγγάρι εχάθη,
κι ο καθαρός Αυγερινός
που πάει κοντά την Πούλια,
τα τέσσερα κουβέντιαζαν
και κρυφοκουβεντιάζουν.
Γυρίζει ο ήλιος και τους λέει,
γυρίζει και τους κραίνει:

“Εψές όπου βασίλεψα
πίσου από μια ραχούλα,
άκ’σα γυναίκεια κλάματα
κι αντρών τα μοιριολόγια,
γι’ αυτά τα ῥωικά κορμιά
στον κάμπο ξαπλωμένα
και μες στο αίμα το πολύ

είν' όλα βουτημένα.
Για την Πατρίδα πήγανε
στον Άδη τα καημένα”

Ο μαύρος ο Γκούρας αναστέναξε και του είπε: “Αδελφέ Μακρυγιάννη, σε καλό να το κάμει ο Θεός άλλη φορά δεν τραγούδησες τόσο παραπονεμένα. Αυτό το τραγούδι σε καλό να μας βγει”».

Δεν βγήκε όμως σε καλό. Στη μάχη της επομένης ο Γκούρας σκοτώθηκε.

*Ο ταμπουράς ήταν παραδοσιακό όργανο που συντρόφευε πολλούς αγωνιστές του 1821. Ο ταμπουράς του Μακρυγιάννη φυλάσσεται στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.

🎵 Ακούστε το τραγούδι εδώ με τη φωνή του Ξυλούρη <https://youtu.be/-OJ6ZZo51SU>

🎬 Δείτε σε βίντεο το έργο «Η δικαία απόφασις του Θεού δια την απελευθέρωσιν της Ελλάδος» <https://youtu.be/JPvNeiHSOQc>

🎬 Δείτε σε βίντεο το έργο «Πτώση της Κωνσταντινούπολης» <https://youtu.be/TcWRwcqK UM>

🎬 Δείτε σε βίντεο το έργο «Ναυμαχίαί Γενικαί των Ελλήνων» <https://youtu.be/v48phIXkWk0>

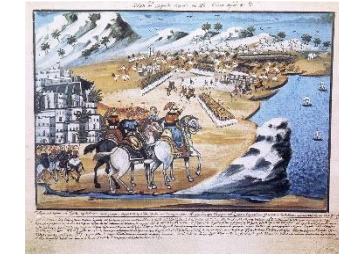
- Δείτε σε βίντεο το έργο «Πρώτη μάχη των Ελλήνων κατά των Τούρκων κατά την γέφυρα της Αλαμάνας, θάνατος του αρχηγού» <https://youtu.be/q2TVSZ8gLuY>

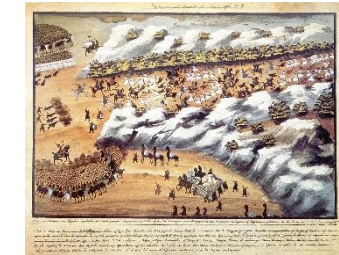
- Δείτε σε βίντεο το έργο «Μάχη εις της Γραβιάς το Χάνι» <https://youtu.be/LjDgojmiHxw>

- Δείτε σε βίντεο το έργο «Μάχη της Λαγκάδος Κομπότι και Πέτα» https://youtu.be/YLH_JflmEzU

- Δείτε σε βίντεο το έργο «Ο Πόλεμος των Βασιλικών» https://youtu.be/8ID_QMMb494

- Δείτε σε βίντεο το έργο «Πόλεμος της Τριπολιτζάς και των περι αυτής Χωριών» <https://youtu.be/o1F6GfZNQcM>

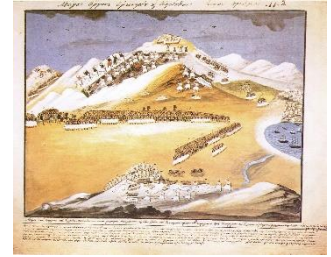
- Δείτε σε βίντεο το έργο «Πόλεμος συγκροτηθείς εις Άρταν» <https://youtu.be/NbiAJHlwsM0>

- Δείτε σε βίντεο το έργο «Μάχη πρώτη των Αθηνών» <https://youtu.be/dkHIFxC1NDg>

 Δείτε σε βίντεο το έργο «Μάχαι Άργους Αγιονορίου Κορίνθου»
<https://youtu.be/1FLtfaQQm98>

 Δείτε σε βίντεο το έργο «Μάχαι των Ελλήνων εις Καρπενήσι και Καλιακούδα» <https://youtu.be/P4Czc30SNqM>

 Δείτε σε βίντεο το έργο «Πολιορκία και μάχαι των Ναβαρίνων»
<https://youtu.be/OyPqtaHzERQ>

 Δείτε σε βίντεο το έργο «Μάχη των Μύλων της Ναυπλίας»
<https://youtu.be/CngaldrJBES>

 Δείτε σε βίντεο το έργο «Διάφοροι πολιορκίαι του Μεσολογγίου»
<https://youtu.be/lxQ1Vm3zA54>

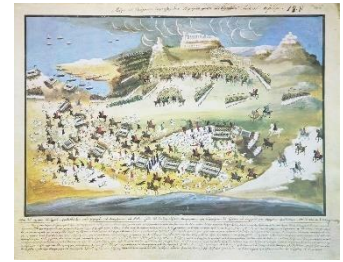
 Δείτε σε βίντεο το έργο «Πόλεμος των Ελλήνων εις Ράχωβα»
<https://youtu.be/EmAhgca-W3w>

 Δείτε σε βίντεο το έργο «Μάχη του Πειραιώς»
<https://youtu.be/cSo3vZLbhhs>

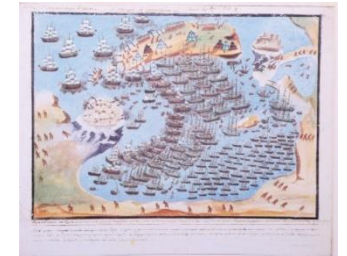
- Δείτε σε βίντεο το έργο «Μάχη του Αναλάτου»
https://youtu.be/MkoqO_ntWBU

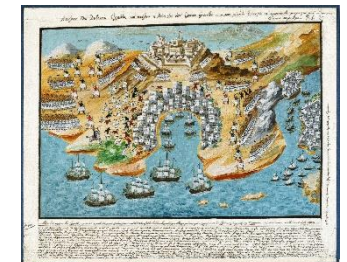
- Δείτε σε βίντεο το έργο «Η πολιορκία των Αθηνών»
https://youtu.be/gMtAtfQm_nA

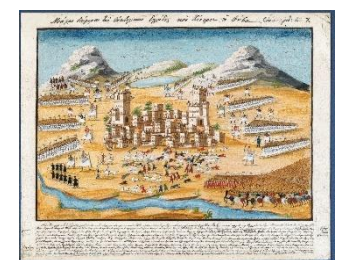
- Δείτε σε βίντεο το έργο «Ναυμαχία των Παλιοναβαρίνων»
<https://youtu.be/gCODEDBBgKk>

- Δείτε σε βίντεο το έργο «Κάδρον της Δυτικής Ελλάδος και κέντρον η Βόνιτσα»
<https://youtu.be/qzwpckgF5s>

- Δείτε σε βίντεο το έργο «Μάχαι διάφοραι της Ανατολικής Ελλάδος»
<https://youtu.be/waliENgm41Q>

- Δείτε σε βίντεο το έργο «Μάχαι της Κρήτης και Σάμου»
<https://youtu.be/MiX2oVHHNVU>

 Δείτε το βίντεο «Ο Αγώνας του 1821 στους πίνακες Π Ζωγράφου»
<https://youtu.be/Yezx4Pps058>

 Διαβάστε: Τα απομνημονεύματα του Μακρυγιάννη <https://bit.ly/3k9yNet>

 Δείτε τη ζωή του στρατηγού Μακρυγιάννη από την ΕΡΤ1
<https://youtu.be/P55hvanZvUc>

 Δείτε: Λησμονημένες μορφές, Γιάννης Μακρυγιάννης, ΕΡΤ3
<https://youtu.be/Do1f5n8aJpY>

 Φύλλο εργασίας: Με τον μεγεθυντικό φακό <https://bit.ly/3EAP3NZ>

 Φύλλο εργασίας: Με αφορμή ένα έργο του Π. Ζωγράφου <https://bit.ly/3tUwvmU>

 Φύλλο εργασίας: Η μάχη της Αλαμάνας <https://bit.ly/3nslqad>

 Παίξτε ένα ψηφιακό παζλ:
<https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=1cf7d4bd4d09>

Θεόφιλος Χατζημιχαήλ

Ο Θεόφιλος Χατζημιχαήλ (πραγματικό όνομα: Θεόφιλος Κεφαλάς ή Κεφάλας, γνωστός απλά και ως Θεόφιλος), ήταν Έλληνας λαϊκός ζωγράφος της νεοελληνικής τέχνης και αγιογράφος (Βαρειά Λέσβου, 1870 - Βαρειά Λέσβου, 24 Μαρτίου 1934). Βασικό χαρακτηριστικό του: η ελληνικότητά του και η εικονογράφιση της ελληνικής λαϊκής παράδοσης και ιστορίας.

Η ιστορία του Θεόφιλου

Μια φορά και έναν καιρό σε ένα όμορφο νησί, τη Λέσβο, γεννήθηκε το πρώτο από τα 7 παιδιά της οικογένειας Χατζημιχαήλ. Ο Θεόφιλος! Παιδί του Γαβριήλ και της Πηνελόπης Χατζημιχαήλ!

Καθώς μεγάλωνε και άρχισε να πηγαίνει στο σχολείο, επειδή ήταν μικροκαμωμένος και έγραφε με το αριστερό χέρι οι άλλοι τον κοροϊδεύαν. Τον έλεγαν «ζερβοκουτάλα» και ήταν τότε ντροπή να γράφεις με το αριστερό χέρι. Τόσο πολύ τον πείραζαν αυτά που άκουγε ο Θεόφιλος από μεγάλους και μικρούς που έχανε τα λόγια του και αυτό έδινε αφορμή να τον περιγελάνε ακόμα περισσότερο.

Πικραμένος, ο μικρός Θεόφιλος, από την περιφρόνηση και τα άσχημα σχόλια έβρισκε αποκούμπι στη ζεστή αγκαλιά του παππού του, του Κωνσταντή Ζωγράφου. Εκείνος του έλεγε όμορφες ιστορίες, που είχαν να κάνουν σχέση με μεγάλους ήρωες, τον Μέγα Αλέξανδρο, τον Αχιλλέα αλλά και ένδοξες ιστορίες για την Ελλάδα και τους αγώνες από την Επανάσταση του 1821.

Τόσο πολύ φαίνεται ότι τον άγγιξαν οι ιστορίες που άκουγε, που μια μέρα ντύθηκε με τα ρούχα του φουστανελά και από τότε κυκλοφορούσε μόνο με αυτά τα ρούχα. Βέβαια αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να τον κοροϊδεύουν ακόμα περισσότερο. Δεν ήθελε να πάει στο σχολείο άλλο. Και τέχνη που τον πήγαν για να μάθει, να γίνει τσαγκάρης, δεν μπόρεσε να τα καταφέρει γιατί τα ίδια κι εκεί. Κοροϊδία και γέλια ειρωνικά!

Μόνο στον παππού του έβρισκε παρηγοριά. Με τις ώρες καθόταν δίπλα σε αυτόν τον παππού, που ζωγράφιζε Αγίους. Από εκεί φαίνεται κληρονόμησε και το χάρισμα.

Γιατί το παιδί αυτό βρήκε παρηγοριά στη ζωγραφική. Και έτσι διωγμένος από το σχολείο, αντί για γράμματα άρχισε να γεμίζει τα τετράδιά του με ζωγραφιές. Και τι δεν έκανε! Και αποξεχνιόταν κι ονειρευόταν μάχες και ήρωες και φουστανέλες!

Μα ο τόπος εκεί στη Μυτιλήνη δεν τον χωρούσε. Και κίνησε να πάει σε άλλα μέρη, να γνωρίσει νέους τόπους και εκεί, ποιος ξέρει, ίσως οι άνθρωποι να ήταν πιο καλοί μαζί του.

Στην αρχή πήγε στη Σμύρνη, που τότε ζούσαν εκεί πολλοί Έλληνες. Κι εκεί δεν σταματούσε τη ζωγραφική. Η ιστορία τον συγκινούσε πιο πολύ. Η ιστορία της Ελλάδας γι' αυτό ζωγράφιζε αρχαίους ήρωες, σκηνές από τη μυθολογία αλλά και τις μάχες και τους ήρωες του 21!

Αλλά και εκεί δεν βρήκε την ηρεμία που ήθελε. Το δεύτερο ταξίδι του είναι στον Βόλο και στα χωριά τα όμορφα του Πηλίου. Γυρνάει παντού και ζωγραφίζει. Φοράει συνέχεια μια φουστανέλα, και για ένα πιάτο φαΐ, ζωγραφίζει τοίχους, σπίτια, μαγαζιά. Είναι τόσο φτωχός που ούτε χρώματα δεν έχει να αγοράσει. Τα φτιάχνει μόνος του από λουλούδια που μαζεύει και άλλα υλικά!

Και είναι οι ζωγραφιές του θαρρείς και μιλάνε και διηγούνται ιστορίες! Ζώα και παράξενα, χρωματιστά φυτά, πουλιά παραδεισένια και φυσικά τα αγαπημένα του οι ήρωες της Επανάστασης.

Μια μέρα τον φωνάζει ένας πλούσιος αφέντης, ο Γιάννης Κοντός, και τον παίρνει στο σπίτι του να το ζωγραφίσει. Κατάλαβε το ταλέντο του και αγάπησε την ψυχή του. Εκεί ο Θεόφιλος βρήκε παρηγοριά κάμποσα χρόνια και αφιερώθηκε στην αγάπη του, τη ζωγραφική.

Μετά από πολλά χρόνια τον έπιασε νοσταλγία για την πατρίδα του τη Μυτιλήνη. Μάζεψε τα λιγοστά πράγματά του και γύρισε πίσω. Σε ένα μικρό δωματάκι ζούσε. Ποτέ δεν ήθελε πολλά άλλωστε ο Θεόφιλος.

Πήρε πάλι να γυρνά σε όλη τη Μυτιλήνη και να ζει από τη ζωγραφική του. Όπου τον καλούσαν και του έδιναν φαΐ και ένα ποτηράκι κρασί καθόταν και ζωγράφιζε.

Τα νέα για την τέχνη του έφθασαν μέχρι το Παρίσι. Εκεί ένας άλλος σημαντικός άνθρωπος από τη Μυτιλήνη, ο Στρατής Ελευθεριάδης ή Τεριάντ, βλέπει τα έργα του, ενθουσιάζεται και του παραγγέλνει πολλά!

Επιτέλους η τύχη του χαμογελά. Τώρα έχει μπογιές και πινέλα για να ζωγραφίσει. Μα η μοίρα, τραγική για τον Θεόφιλο. Δεν πρόλαβε να δει να γίνεται διάσημος για τη ζωγραφική του.

Τι ειρωνεία! Παραμονή της 25ης Μαρτίου, τη μέρα της εθνικής γιορτής, αυτή της γιορτής που τόσο λάτρευε να ζωγραφίζει τον βρήκαν νεκρό.

Ήσυχια όπως έζησε, ήσυχια και πέθανε. Δίπλα του βρήκαν ένα κασελάκι, όλο ζωγραφισμένο με αυτά που αγαπούσε. Ήρωες της αρχαίας Ελλάδας και ήρωες από το 1821. Μέσα είχε τα δικά του αγαπημένα πράγματα: πινέλα, χρώματα, κάρτες και φωτογραφίες που του άρεσαν και έπαιρνε έμπνευση για τα δικά του έργα και ένα ημερολόγιο με σχέδια και ζωγραφιές του. Ο δικός του θησαυρός!

Το έργο του τώρα είναι γνωστό και σπουδαίο. Είναι σε μουσεία και σε όλο τον κόσμο.

Θεόφιλος, λαϊκός καλλιτέχνης!

Οπτικοακουστικό υλικό:

- Δείτε ένα βίντεο με τη ζωή του Θεόφιλου <https://youtu.be/MzCZBNOLDe4>
- Απαντήστε στο quiz (ψηφιακό παιχνίδι) <https://learningapps.org/display?v=ph7ypgy2321>
- Ακούστε ένα τραγούδι για τον Θεόφιλο: <https://youtu.be/8EMTlc5ApsM>
Τίτλος Θεόφιλος Χατζημιχαήλ. Στίχοι: Ανδρέας Εμπειρικός
Μουσική: Χάρης και Πάνος Κατσιμίχας
- Φύλλο εργασίας: Οι τίτλοι μπερδεύτηκαν <https://bit.ly/3hvDZaY>
- Φύλλο εργασίας: Ζωγραφίζω το άλλο μισό του πίνακα <https://bit.ly/3CpaorV>

Μποστ (Μέντης Μποσταντζόγλου)

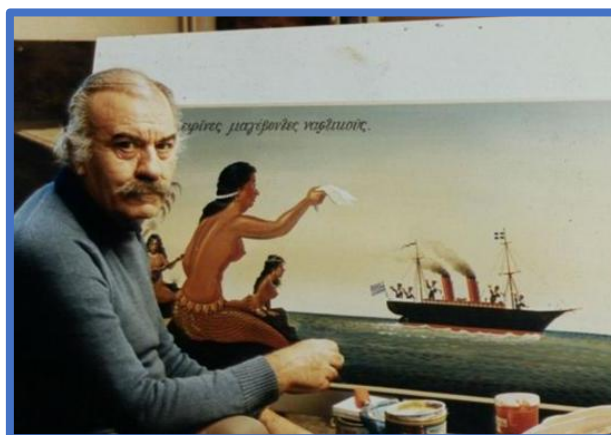
Ο Μέντης Μποσταντζόγλου (Χρύσανθος Βοσταντζόγλου, 1918 - 13 Δεκεμβρίου 1995), γνωστός περισσότερο με το ψευδώνυμο Μποστ, ήταν Έλληνας σκιτσογράφος και γελοιογράφος, θεατρικός συγγραφέας, στιχουργός και ζωγράφος. Από πολύ μικρός άρχισε να ασχολείται με τη ζωγραφική και ιδιαίτερα με τα σκίτσα και απέκτησε το ψευδώνυμο Μέντης.

Έγραψε και πολλά θεατρικά έργα όπως «Φαύστα» και «Μήδεια». Έγραφε με έναν καθαρά δικό του τρόπο χρησιμοποιώντας επίτηδες λέξεις με πολλά ορθογραφικά λάθη. Ήθελε με αυτό τον τρόπο να γελοιοποιήσει την καθαρεύουσα γλώσσα και να βοηθήσει στην επικράτηση της δημοτικής γλώσσας που αγαπούσε πολύ.

Η ζωγραφική του δίνει σιγά-σιγά την ευκαιρία να αφηγηθεί με αλληγορίες και συμβολισμούς, όλα αυτά που δεν μπορούσε να εκφράσει μέχρι τώρα με την πένα του.

Τα ζωγραφικά του έργα παρουσιάζουν ήρωες της αρχαιότητας και της Επανάστασης του 1821 και ιστορικά ζευγάρια.

Οπτικοακουστικό υλικό:

- 🎵 Ακούστε το τραγούδι Ρομβία. Στίχοι Μποστ, Μουσική. Θεοδωράκης, Τραγούδι, Γ. Μπιθικιώτης) <https://youtu.be/AJ03a2EalAU>
- 🎵 Ακούστε το τραγούδι η Νήσος των Αζορών (Στίχοι Μποστ, Μουσική. Θεοδωράκης, Τραγούδι, Γ. Μπιθικιώτης) <https://youtu.be/Qvve86bCYnw>

- 🎬 Δείτε τη βιογραφία του στην εκπομπή Μονόγραμμα όπως την παρουσιάζει ο ίδιος <https://youtu.be/mHYqh1-qM5Y>

- 📄 Φύλλο εργασίας: Ιστορία <https://bit.ly/394M7dl>
- 📄 Φύλλο εργασίας: Παρατηρώ τα έργα του Μποστ <https://bit.ly/395DOP1>
- 📄 Φύλλο εργασίας: Ομοιότητες και διαφορές <https://bit.ly/3nE1Jxg>
- 🌐 Παίξτε ένα ψηφιακό παιχνίδι μνήμης με τα έργα του Μποστ: <https://learningapps.org/watch?v=ps3di8kaa21>

- Φύλλο εργασίας: Τα γεγονότα της Επανάστασης <https://bit.ly/3EayxnH>
- Φύλλο εργασίας: Κρυπτόλεξο <https://bit.ly/3nPCRD7>
- Παίξτε ένα κρυπτόλεξο ψηφιακά με τα ονόματα των καλλιτεχνών <https://learningapps.org/watch?v=pkdm2dqm221>

Βιβλιογραφία

Έργα τέχνης από τη συλλογή της Βουλής των Ελλήνων, Ζωγράφος: Θεόδωρος Βρυζάκης.(2003). Αθήνα: Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων

Καλλιγιάς, Μ. (1995). Νικόλας Γύζης. Η ζωή και το έργο του. Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης (ΜΙΕΤ).

Μουστάκη,(χ.χ.). Β. Μακρυγιάννης Το λιοντάρι της Ρούμελης. Αθήνα: Παπαδημητρίου (Από τις Συλλογές του Μουσείου Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης)

Στρατηγού Μακρυγιάννη Απομνημονεύματα, (2011), τρίτομο. Αθήνα:Εστία.

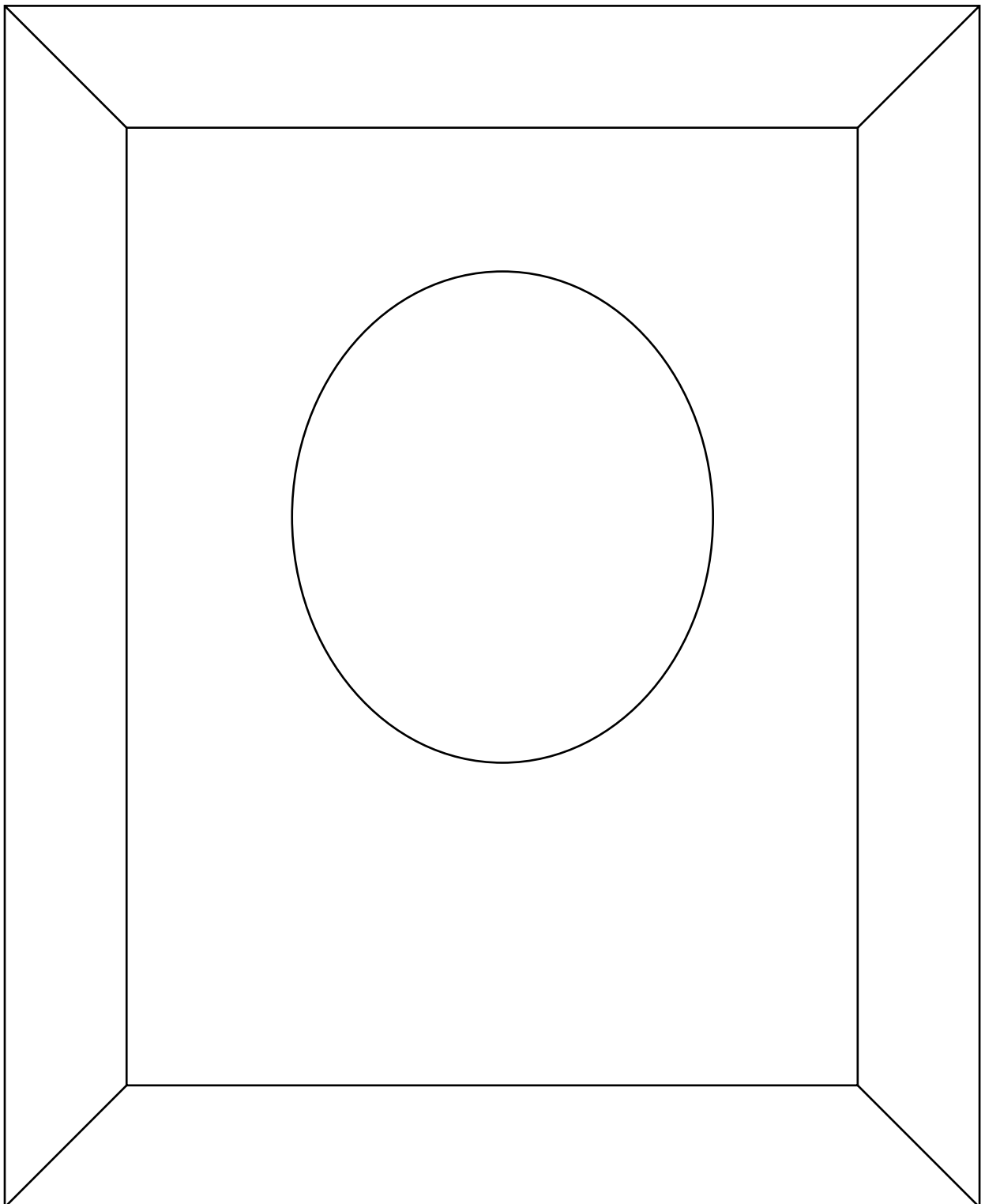
Τζαβάρα, Κ. (2010). Μαγικές διαδρομές στην Τέχνη. Θεόφιλος Χατζημιχαήλ. Θεσσαλονίκη: Διάπλους.

Κατσέλης, Γ. (2015). Ο θησαυρός του Θεόφιλου. Αθήνα: Χριστάκης (εικ. Ν. Ανδρικόπουλος).

Παράρτημα

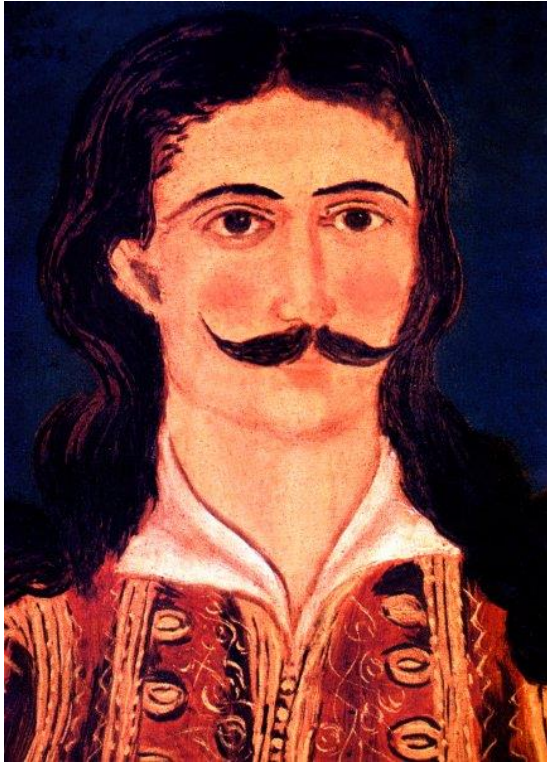

Όρα για ζωγραφική! Ζωγράφισε κι εσύ με τον δικό σου τρόπο μια προσωπογραφία. Μπορείς να κάνεις τον εαυτό σου ή κάποιον φίλο σου. Για να σε βοηθήσουμε ζωγραφίσαμε το σχήμα ενός προσώπου.

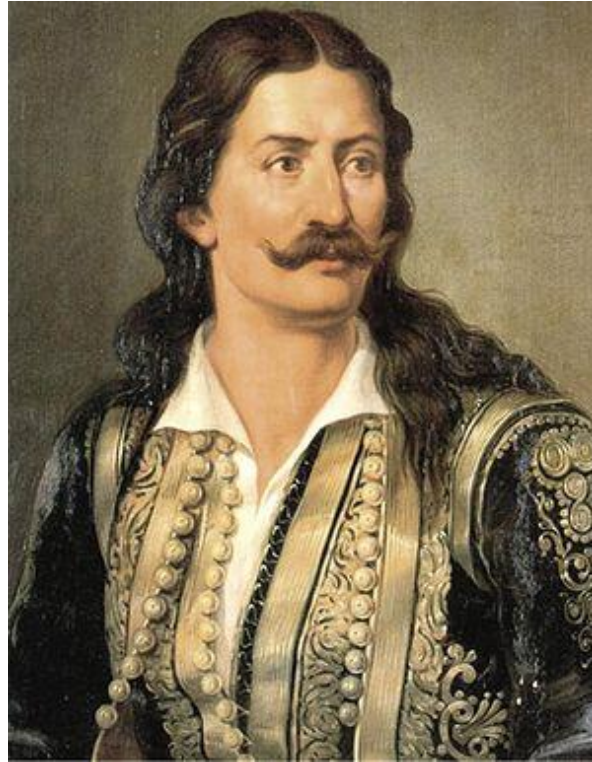

✎ Το πορτρέτο του Αθανάσιου Διάκου από δύο διαφορετικούς καλλιτέχνες. Μπορείς να εντοπίσεις ομοιότητες και διαφορές στον τρόπο που απεικόνισαν οι δύο ζωγράφοι τα πορτρέτα;

Θεόφιλος, «Αθανάσιος Διάκος»

Διονύσιος Τσόκος, «Αθανάσιος Διάκος»

Ομοιότητες

Διαφορές

Παρατήρησε τα παρακάτω έργα όπου απεικονίζουν τον θάνατο του Μάρκου Μπότσαρη;

Διονύσιος Τσόκος

Filippo Marsigli

Άγνωστος

Σ. Χρηστίδης

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Γιατί υπάρχουν τόσα πολλά έργα για τον θάνατο του Μάρκου Μπότσαρη;

Βρες τις ομοιότητες και τις διαφορές που έχουν οι παραπάνω πίνακες.

Ομοιότητες

Διαφορές

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

👁️ 👁️ Παρατήρησε το γραμματόσημο με τον πίνακα «Ο όρκος των Φιλικών» του Δ. Τσόκου και δημιούργησε και εσύ το δικό σου γραμματόσημο!

👁️ 👁️ Παρατήρησε τον πίνακα του Θεόδωρου Βρυζάκη «Η έξοδος του Μεσολογγίου» και απάντησε στις ερωτήσεις.

Μπορείς να διακρίνεις τι συμβαίνει στον πίνακα;

Αν χώριζες τον πίνακα σε 3 μέρη ποια θα ήταν αυτά; Τι συμβαίνει στο κάθε μέρος του πίνακα;

Τι μπορεί να συμβολίζουν τα χρώματα σε κάθε ένα από τα 3 επίπεδα του πίνακα;

Τι συναισθήματα σου προκαλεί το έργο αυτό;

Πώς πιστεύεις ότι ένοιωθε ο ζωγράφος την ώρα που ζωγράφιζε το συγκεκριμένο θέμα;

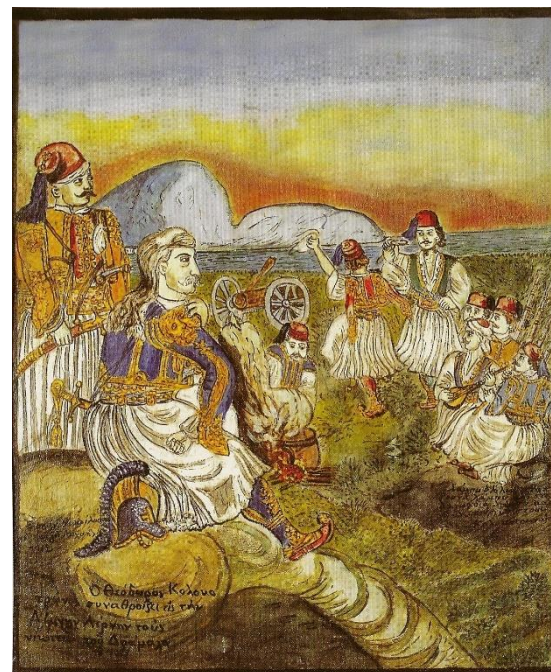

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

👁️ 👁️ Παρατήρησε τους δύο πίνακες. Απεικονίζουν το ίδιο θέμα; Ο τρόπος έκφρασης του κάθε ζωγράφου είναι διαφορετικός ή όμοιος; Γράψε τις σκέψεις σου.

Θεόδωρος Βρυζάκης, «Η μάχη στα στενά των Δερβενακίων»

Θεόφιλος, «Ο Κολοκοτρώνης εν Λέρνη συναγείρει τους νικητάς του Δράμαλη»

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Με την ομάδα σου, βρείτε πληροφορίες για την μάχη στα Δερβενάκια και απαντήστε στις ερωτήσεις:

Ποιοι Έλληνες αγωνιστές ήταν πρωταγωνιστές σε αυτή τη μάχη;

Πώς αλλιώς είναι γνωστή η μάχη αυτή; Γιατί;

Πού νομίζετε ότι βρίσκονταν οι ήρωες του πίνακα του Θ. Βρυζάκη πριν και πού θα πάνε μετά; Ζωγραφίστε ή γράψτε αυτό που φαντάζεστε στα αντίστοιχα πλαίσια.

ΠΡΙΝ

ΤΩΡΑ

ΜΕΤΑ

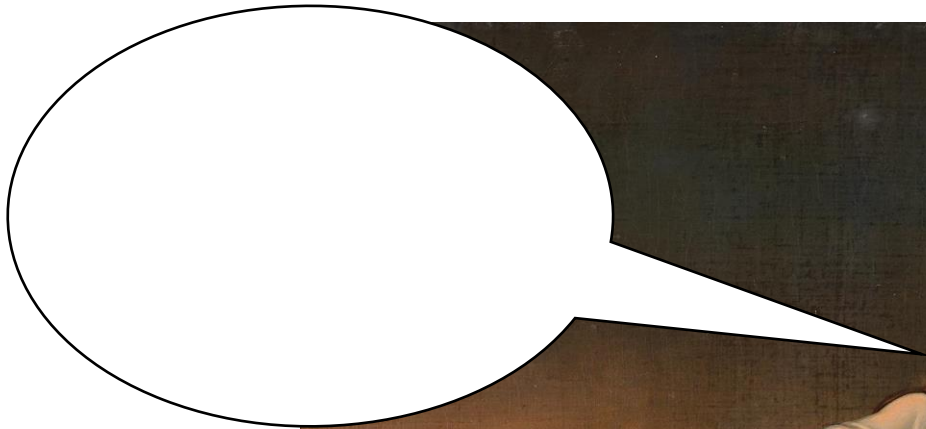

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Παρατήρησε τον πίνακα «Δύο πολεμιστές» του Θ. Βρυζάκη. Τι μπορεί να λένε ή να σκέφτονται τα πρόσωπα του πίνακα; Τι πιστεύεις ότι δείχνει με το χέρι του ο ένας από τους πολεμιστές;

 Προσπάθησε να γράψεις και εσύ το δικό σου ποίημα ή τις σκέψεις σου για τον πίνακα «Κρυφό Σχολειό» του Νικόλαου Γύζη.

Νικόλαος Γύζης, «Κρυφό Σχολειό»

- ✎ Ο Διονύσιος Σολωμός έγραψε το ποίημα «Η Καταστροφή των Ψαρών» και ο Νικόλαος Γύζης εμπνεύστηκε και ζωγράφισε τον πίνακα «Δόξα». Μπορείς να εντοπίσεις ποια σημεία του ποιήματος έχει εικονοποιήσει ο ζωγράφος; Υπογράμμισε τις λέξεις ή τις φράσεις του ποιήματος και στη συνέχεια ένωσέ τες με τον πίνακα όπως το παράδειγμα

Η Καταστροφή των Ψαρών

*Στων Ψαρών την ολόμαυρη ράχη
περπατώντας η Δόξα μονάχη,
μελετά τα λαμπρά παλικάρια
και στην κόμη στεφάνι φορεί
γινωμένο από λίγα χορτάρια
που 'χαν μείνει στην έρημη γη.*

Διονύσιος Σολωμός

Νικόλαος Γύζης, «Δόξα»

© Μουσείο Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης του ΕΚΕΔΙΣΥ

Έτος έκδοσης: 2021

ISBN: 978-618-5458-28-7